Basiskenniskaart 1 DUURZAME ONTWIKKELING

Definitie

Een respectvolle manier om met de aarde om te gaan zodat er nog heel lang mensen, planten en dieren op de aarde leven, in goede gezondheid en zonder armoede voor de mensen.

De officiële definitie voor duurzame ontwikkeling is: *"Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen".*

(aldus de definitie van de VN-commissie Brundtland uit 1987)

Voorbeelden

- Een ondernemer kan aan duurzame ontwikkeling doen door zo min mogelijk chemische bestrijdingsmiddelen te gebruiken.
- Het gebruik maken van wind-, zonne-, waterenergie zorgt voor duurzame ontwikkeling.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 2 DUURZAME PRODUCTIE

Definitie

Duurzame productie is het maken van producten die ook in de toekomst te betalen zijn (rendabel) en geen problemen (schade) oplevert voor mens en milieu.

Voorbeelden

- Bij de duurzame paprika teelt worden sluipwespen ingezet als bestrijdingsmiddel tegen schadelijke insecten.
- Biologische land- en tuinbouw zijn voorbeelden van duurzame productie van voeding.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 3 DUURZAME CONSUMPTIE

Definitie

Duurzame consumptie is het gebruiken van duurzaam gemaakte producten.

Consumptie is het gebruik van spullen zoals eten en drinken maar ook het gebruik van kleding en andere producten.

Voorbeelden

- Producten die vaker te gebruiken zijn zoals een dopper of een broodtrommel.
- Producten kopen die duurzaam gemaakt zijn (geproduceerd zijn) zoals bio-katoenen T-shirts.

Keurmerken geven de consument informatie over de manier waarop iets gemaakt (geproduceerd) wordt.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 4 KRINGLOOP

Definitie

Dit is een proces waarbij verschillende ontwikkelingen elkaar opvolgen, maar uiteindelijk weer bij het beginpunt uitkomen. Het is een gesloten kring.

Voorbeeld

Waterkringloop: de natuur heeft het zo geregeld dat regen via de zeeën en rivieren door de zon weer verdampt wordt. Deze waterdamp gaat omhoog en wordt een wolk. Als de damp afkoelt gaat het weer regenen. En zo blijft het maar doorgaan.

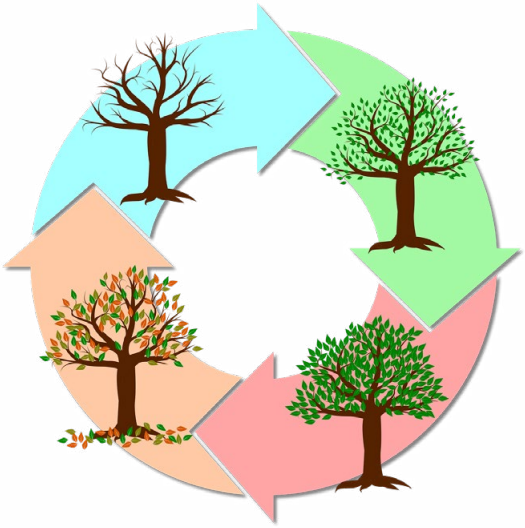

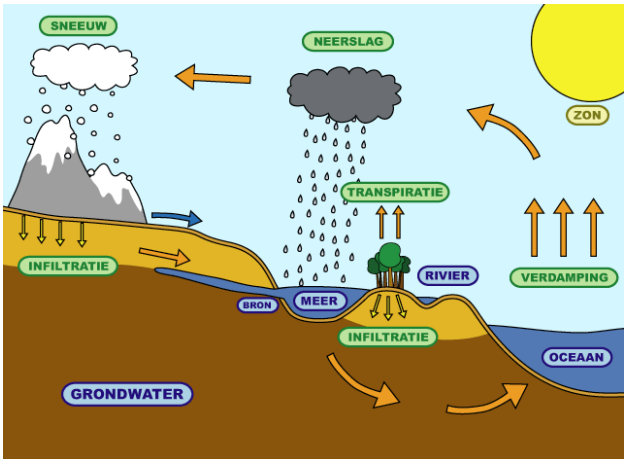

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 5 RECYCLEN

Definitie

Recycling is het verzamelen van gebruikte producten en deze producten verwerken tot grondstoffen voor nieuwe producten. Recycling draagt bij aan duurzame ontwikkeling.

Voorbeelden

- Compost is het eindproduct van GFT inzameling (groene bak).
- Glas in de glasbak. Dit wordt naar een glasfabriek gebracht en zij maken er weer nieuw glaswerk van.
- Ingezameld plastic, metaal, hout, bouwafval, oude kleding, papier etc. wordt verwerkt tot nieuwe producten.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 6 BIODIVERSITEIT

Definitie

De hoeveelheid verschillende soorten planten en dieren die samen leven in een gebied.

Voorbeelden

- De Waddenzee kent een hoge biodiversiteit. Vele soorten vogels, vissen en planten vormen samen een hechte leefgemeenschap.
- De meest bekende bijensoort is de honingbij, maar de bijen diversiteit is veel groter: In Nederland zijn zeker 357 bijensoorten geteld. Op aarde zijn meer dan 20.000 bijensoorten te vinden!

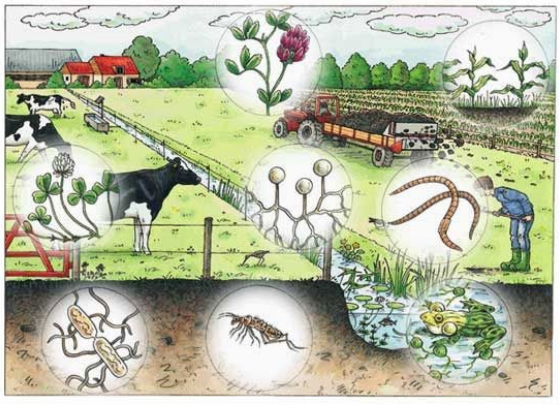

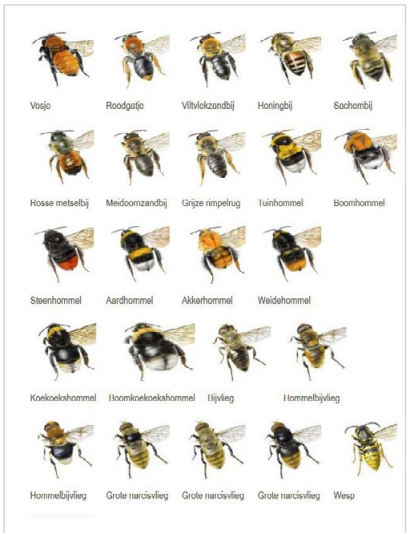

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 7 HERGEBRUIK

Definitie

Het verzamelen en het opnieuw gebruiken van materialen zonder dat ze bewerkt worden tot een grondstof.

Voorbeelden

- Autobanden die het zeil op hun plek houden bij een inkuilhoop.
- Statiegeld op flessen van glas.
- Kleding in de kringloopwinkels.
- Hergebruik van oude klinkers/tegels.
- Gebruikt steigerhout voor meubels.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 8 BIOBASED ECONOMIE

Definitie

Een bio-based economie is een economie op basis van hernieuwbare natuurlijke grondstoffen.

Voorbeelden

- De fossiele brandstoffen in de wereld (zoals aardgas en steenkolen) raken op. Er zijn steeds meer manieren om biobrandstoffen te maken. Biobrandstoffen zijn grondstoffen die niet op raken en steeds opnieuw gemaakt worden.
- Koeien poepen, deze mest wordt opgeslagen. Als de mest gaat rotten (vergisten) dan ontstaat er een gas waarmee je elektriciteit kan opwekken. Dit gas noem je biogas.
- Eendenkroos is een geschikte grondstof voor dieren voeding (veekoeken).

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 9 BROEIKASGAS

Definitie

Broeikasgassen zijn gassen rondom de aarde of een andere planeet, die warmte kunnen vasthouden en afgeven.
Hierdoor dragen ze bij aan het verhogen en in stand houden van de temperatuur op aarde.

Voorbeelden

- Energie centrales en motorvoertuigen maar ook de veehouderij produceren deze gassen. Deze gassen houden de temperatuur op aarde onder controle. Zonder broeikasgassen in de lucht zou de temperatuur -18 °C zijn. Een teveel aan broeikasgassen zorgt ervoor dat de temperatuur op aarde hoger wordt. Dit zorgt voor klimaatsverandering.
- De zon geeft warmte af en de broeikasgassen zorgen er als een deken voor dat de warmte niet weg kan van de aarde.

HET BROEIKASEFFECT

Definitie

Het opwarmen van de aarde door te veel broeikasgassen.

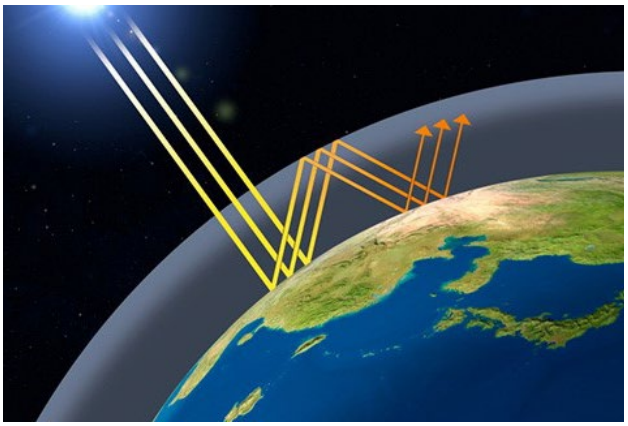

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 10 HERNIEUWBARE BRONNEN

Definitie

een hernieuwbare bron is een bron die nooit op raakt.

Voorbeelden

- Energie afkomstig van natuurlijke bronnen die altijd beschikbaar zijn (wind, zon en bijvoorbeeld water).
- Zeewier als voeding.
- Brandnetel als voeding en grondstof voor kleding en geneesmiddelen.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 11 NIET HERNIEUWBARE BRONNEN

Definitie

Een niet hernieuwbare bron is een bron die op raakt. Deze bronnen kunnen niet (meteen) aangevuld worden door de natuur.

Voorbeelden

- Energie afkomstig van fossiele brandstoffen (zoals kolen en aardgas).
- Haaievinnensoep en schildpadsoep.

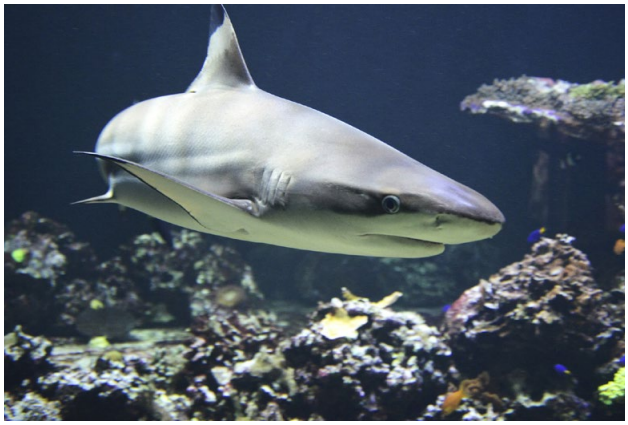

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 12 CRADLE TO CRADLE (C2C)

Definitie

Van wieg tot wieg. Bij de productie wordt vanaf het begin direct rekening gehouden met mogelijkheden voor hergebruik zonder ingewikkelde bewerkingen.

Voorbeelden

- Water hergebruiken in de kassenteelt.
- Statiegeld op spijkerbroeken.
- Ford model U, helemaal cradle to cradle, ligt op de tekentafel.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 13 MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Definitie

Ondernemen waarbij je rekening houdt met de 3 P's. People (mens), Planet (planeet Aarde) en Profit (winst).

Voorbeelden

- Fair Trade producten zoals (Max Havelaar bananen).
- Tony Chocolonely chocola.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 14 VOEDSELVEILIGHEID

Definitie

Hiermee kan voorkomen worden dat na het eten van voedsel mens of dier ziek worden.
De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit let op de veiligheid van voedsel en consumentenproducten volgens de wetten die hiervoor zijn opgesteld.

Voorbeelden

- Voedselvergiftiging.
- Bederf.
- Allergieën.
- Houdbaarheidsdatum op de verpakking.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 15 PEOPLE, PLANET EN PROFIT (PROSPERITY)

Definitie
de drie belangrijkste pijlers voor duurzame ontwikkeling

People – **Mens**
Planet – **Planeet / Milieu**
Profit – **Opbrengst (winst)**

De drie P's moeten in balans zijn anders heeft de ene P tekort terwijl de andere P teveel heeft.

Voorbeelden
- Kledingindustrie. Als winst (profit) maken belangrijker wordt dan worden de mensen (people) en het milieu (planet) minder belangrijk. Dit zie je bijvoorbeeld bij de kledingindustrie.
- Bloementeelt in het buitenland.
- Buitenlandse arbeidskrachten.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 16 TRANSITIE

Definitie
Een transitie is een omschakeling, waardoor een grote verandering plaats vindt.

Voorbeelden
- Technologie: de zelfscanner in de supermarkt.
- Economie: de omschakeling van fossiele grondstoffen naar hernieuwbare grondstoffen.
- Cultuur: social media hebben een transitie in de communicatie gebracht.
- Het verwarmen van een kas door aardgas wordt veranderd in het gebruiken van de restwarmte van een fabriek.
- Je eigen stroom opwekken door middel van zonnecollectoren i.p.v. de stroom afnemen van het elektriciteitsbedrijf.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 17 GLOBALISERING

Definitie

Bedrijven gaan op het gebied van productie, afzet en communicatie steeds meer over de hele wereld (internationaal) werken.

Voorbeelden

- In een smartphone zitten onderdelen uit minstens 10 verschillende landen.
- Een speelgoedfabriek in China maakt knuffels voor Nederlandse peuters.
- De Spaanse aardbeien zien we vaak op de Nederlandse markt.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 18 ECOSYSTEEM

Definitie

Alle levende wezens (planten, dieren en mensen) die in een gebied leven en elkaar nodig hebben om te kunnen blijven leven.

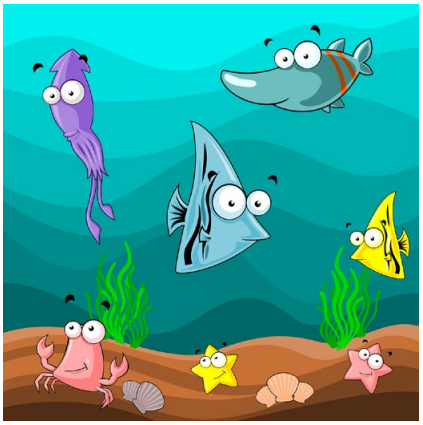

Voorbeelden

- Rivierlandschap (water, vissen, vogels, planten en mensen).
- Tropisch regenwoud.
- Duinen, strand en zee.
- Woestijnen.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 19 GEWASBESCHERMING

Definitie

Maatregelen nemen om te zorgen dat een gewas zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen.

Voorbeelden

- Onkruid tegengaan zodat een gewas genoeg ruimte heeft om te groeien. Dit kan met gewasbeschermingsmiddelen/vergif, maar ook door schoffelen!
- Bestrijding door insecten, een lieveheersbeestje inzetten om een bladluizenplaag op te eten.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Basiskenniskaart 20 DIERENWELZIJN

Definitie

Europa heeft regels gemaakt voor mensen die dieren houden zodat er rekening wordt gehouden met de behoeftes van dieren. Denk aan de lichamelijke en geestelijke behoeftes van een dier.

Voorbeelden

- Koeien moeten verdoofd worden voordat de hoorns eraf worden gebrand.
- Het hok van een konijn moet minimaal 60 bij 75 bij 70 cm groot zijn.
- Er is via de wet vastgelegd dat een dier in Europa géén honger of dorst mag hebben.

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018

Definitie

Dit is een manier om de totale invloed op het milieu te bepalen van een product, de hele tijd dat een product mee gaat (levenscyclus).

Dus de invloed op het milieu van het maken tot het afbreken van een product, het transport, het gebruik en het recyclen of afbreken.

Voorbeelden

- Voor de productie van een mobiele telefoon worden energie en grondstoffen gebruikt. Ook het transport naar de winkel en de verpakking kosten energie en grondstoffen. Als jij de telefoon weg doet kan een deel van de grondstoffen weer opnieuw gebruikt worden, zoals de metalen en kunststoffen.
- Ook bij het bouwen van een huis is de levenscyclusanalyse belangrijk. Zo kun je bijvoorbeeld stenen, beton, metaal en kunststof opnieuw gebruiken. Als je hier bij de bouw al rekening mee houdt kun je meer hergebruiken waardoor de levenscyclus beter voor ons milieu is.

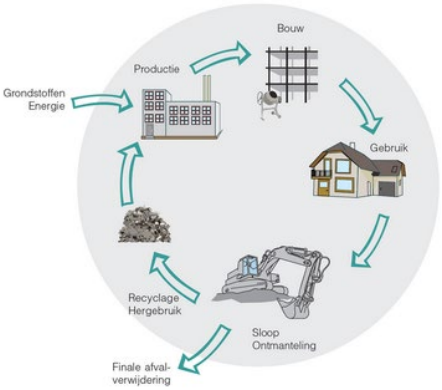

Deze basiskenniskaart is onderdeel van de leerlijn Duurzame Ontwikkeling in de sector. Aeres Hogeschool Wageningen 2018